

ROZMYŚLAĆ (364) *vb impf*

rozmyślać (352), **rozmyszlać** a. rozmyślać (12) *PatKaz II* (4), *PatKaz III* (6), *Calep* (2).

-fl-, -sl- (258), -śl- (94), -fzl- (12).

o oraz a jasne.

inf rozmyślać (55). ◇ *praes 1 sg* rozmyślám (27). ◇ *2 sg* rozmyślász (3). ◇ *3 sg* rozmyślá (19). ◇ *1 pl* rozmyślámý (2). ◇ *2 pl* rozmyślácie (2). ◇ *3 pl* rozmyślają (11). ◇ *praet 1 sg m* rozmyślálem, -m rozmyślál (22). *f* rozmyślała (1). ◇ *2 sg m -ś* rozmyślál (2). *f -ś* rozmyślała (2). ◇ *3 sg m* rozmyślál (18). *f* rozmyślała (11). ◇ *3 pl m pers* rozmyślali (7). *subst* rozmyślały (1). ◇ *fut 1 sg m* będę rozmyślál (9), rozmyślać będę (1) *BudBib*. ◇ *2 sg m* będziesz rozmyślál (7). ◇ *3 sg m* będzie rozmyślál (4) *WróbŻółt* (2), *Leop*, *RejPos*, rozmyślać będzie (1) *LatHar*. *f* rozmyślać będzie (1). ◇ *1 pl m pers* rozmyślać będziemy (1). ◇ *3 pl m pers* rozmyślać będą (1). ◇ *imp 2 sg* rozmyśláj (61). ◇ *3 sg* niech rozmyślá (1). ◇ *1 pl* rozmyślájmy (1). ◇ *2 pl* rozmyślájcie (7). ◇ *3 pl* niech rozmyślają (3). ◇ *con 1 sg m* bych rozmyślál (4). ◇ *2 sg m* byś rozmyślál (3). ◇ *3 sg m* by rozmyślál (9). ◇ *1 pl m pers* bychmy rozmyślali (3) *BibRadz*, *RejPos*, *RejZwierc*, byśmy rozmyślali (2) *MurzHist*, *StryjKron*, by rozmyślalismy (1) *ModrzBaz*. ◇ *2 pl m pers* byście rozmyślali (1). ◇ *3 pl m pers* by rozmyślali (5). *subst* by rozmyślały (1). ◇ *part praes act* rozmyślając (53), rozmyślając (1) *KwiatKsiąż.*

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przykładów) – *XVII(XVIII)* – *XVIII w. s.v. rozmyślic*.

Myśleć, zwłaszcza głęboko i szczegółowo, zastanawiać się, roztrząsać; *cogitare Vulg, HistAl, Mącz, PolAnt, Modrz, Calep, Calag, Cn; meditari Vulg, HistAl, PolAnt, Modrz, Calep, Calag, Cn; pensitare Mącz, Calep; considerare PolAnt, Calep; scrutari Vulg; pensiculare Calep; agitare animo a. mente Calag* (364) : Rozumieią to przez ty zęby [*Hydry*] litery Greckie/ ktore ten Kádmus wynalazł rozmyfláiac fiedząc nád wzdroiem rzeczonym Hyppokron w Greciey *BielKron* 48v; Rozmyflálem záfię/ y nálázłem drugą márnosc pod flońcem. *BielKron* 80; *Recogito*, *Rozmyflam/ Rośpamiętawam* zás. *Mącz* 59b; *Gedencken Rozmyślać. Cogitare in animo aliam rem ex alia. Calag* 216b, 385b; *Praemeditor, Prius meditor, praecogito* – *Przemisliam, rozmiſliam. Calep* 835b, 221a.

rozmyślać co (59): tamże [*Chrystus*] leżatż mękę íwą cięflką rozmyflál/ ktorą wrychle dlá zbawieniá ludſkiego cirpietż miál *OpecŻyw* 101v; A tżoby kto mógl miecz roſkoſznego tak groźné rzec̄y rozmyflaiatż? *ForCnR* C3v; *PatKaz II* 63v; *BielŻyw* 170; *WróbŻółt* aa3, 70/24, 76/6, 118/59; *RejPs* 112v; Oby to było wiadomo człowieku nędznemu co fie ínim ma dziać na potym/ toby w ninieyſzym czáfie rozmyflál *HistAl* F5; *MurzHist* B, Fv; *LubPs* K2v; *GroicPorz* í4; A ielźcze tho widamy y lámi dzyálamy/ Íż oczy zátulamy gdy co rozmyflamy *RejWiz* 121; Połzedł potym *Abiron/ á młodzyeniec ímutny/ Szedł íobie rozmyfláiac táki ítrách okrutny. RejWiz* 170, 19v; *Leop* *B4v, *Ps* 51/4, 76/6; *PRawdać íeft moiá páni/ íż wźdy nie ták boli/ Gdy kto íwoie przypadki/ rozmyfla powoli. RejZwierz* A5v; *Ciáło lżeýſze á vmyfl óciáźálſzy będzýe/ Bo iuż muſi rozmyfláć przyſzłe rzeczy wízędzie. RejZwierz* 22v; *Dum meditor quondam vidi decorare puellam etc.* to íeft/ Gdym teź nieco rozmyflála/ Pánnem w wielkiey czći widzyála. *BielKron* 134; *Mącz* 333a, c, 407a, 467b, 506c; *RejAp* 178; *GrzepGeom* B4; *RejPos* 65v; dáleko więcey w Boſkich á niebieſkich rzecżach to bywa pochwalono/ gdy człowiek ípraw íwoich koniec á pożytek rozmyfla. *RejPosWiecz*³ 98v; *Iże muſzą czuyno ípác á*

czáfy rozmyślác/ A co z nimi przypásć ma pilno łobie kryflác. *RejZwierc* 120; kthory łobie przełżłych rzeczy nic nie waży/ tylko ie łobie ná pámięć á ná ćwiczenie rozmyfla/ przyłżłych fie nic nie lęka *RejZwierc* 138v, 14v, 137, [233], [238], 246; *BudBib Eccli* 3/30, 14/21, 22; *SkarŻyw* 165, [223]; *ReszPrz* 97; *BielSen* 5, 19; będę látá łwe rozmyślác/ załż wiem cobych z tym począc miał. *ArtKanc* P18v; á miłósiernie puśc imo fię ilekroć okrom ćiebie co inłżego rozmyślám/ kiedy ztobą ná modlitwie rozmawiam. *LatHar* 603; A gdym to rozmyślác/ izalim vzył iákiey lekkomyślności? Abo to co rozmyślám/ zali wedłóg ćiałá rozmyślám/ áby v mnie było TAK y NIE ták (*marg*) Ták, ták, y Nie, nie. G (-)? *WujNT* 2.Cor 1/17. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*; »myśl rozmyślác«.

rozmyślác okołó czego (1): Aby obiráyác łye y rozmyfláyác okołó łłużby bóżej/ yego łobyie vftáwicznye ná pámyęć przywodźili *KromRozm II* i3v.

rozmyślác na co (2): A ták łobie pomagay pokiś ná tey zyemi/ A nie rozmyflay ná czás/ boć fie prętko mieni. *RejWiz* 159v; *RejZwierc* [272]; [*PostępekPrCzart* 3].

rozmyślác o czym (21): A rozmyślác siedząc łobie/ O tey niewiáfty żáłobie. *BierEz* Q4v; *PatKaz III* 127v, 142; Takieź mądroć nawiętfza iest o łmierci rozmyflác *BielŻyw* 81; *WróbŻółt* 37/19; WSpominaymy łobie żáłobliwie czáfy ony gdyłmy łiadáli nád rzekámi Bábilóńskimi płácząc/ á rozmyfláiác łobie o oyczyźnie łwoiey *RejPs* 204; Potrzeb thedy nam o náłżym wybáwieniu s pilnością rozmyflác/ ábyłmy nie vpádli w vpádek podniełsienia y łzaleńftwá próżnej chwały *HistAl* E, G8v; *RejWiz* 115; *BielKron* 81v; *Domi coniecturam facio*, Domá o tym łobie rozmyflám. *Mącz* 94b; *RejPos* 321v; To co tobie rołkazano/ o tym łwiátobliwie rozmyflay/ bo tych rzeczy ktore łá łkryte/ nie potrzebác oczymá vpátrowác. *BudBib Eccli* 3/22; A przetołż będąc vtwierdzonym od począcku/ rozmyfláiác o tym podałem to ná piśmie. *BudBib Eccli* 39/36; záwždy niechay się rozumu rádzą: rzeczy dáwnieyłze z teráznieyłzemi niechay zrownawáiá/ á biorąc z nich wzor niechay przyłżłe rzeczy opátruia/ á rozmyfláiác o nich niechay wiele czáfu trawia. *ModrzBaz* 26v, 12; *CzechEpPorz* *2; *BielSen* 5. Cf »namniej nie rozmyślác«, »przez sen rozmyślác«.

rozmyślác w czym (2): Bádamy fię o tym czego wiedziec nie możemy/ y czego nam wiedziec nie rołkazano: á o to nic niedbamy w czymby nam nawięcey trzebá rozmyślác *CzechEp* 77, 5.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym z zapowiednikami: to (wszytko)* (7), *o tym* (2), *tak* (1); *zaimek pytajny* (25), *zaimek względy* (4), *jesli, zali 'czy'* (4), *(a)by* (3); *jakoby, żeby 'że'*] (38): Chłop nie rozmyfláiác tego/ Przecź wezwan od niepiłego: Wierząc łłowom Ezopowym/ Włzedł do domu połpołu z nim. *BierEz* D2, L4v; *ForCnR* B2v; *BielŻyw* 34, 127, 170; Gdzieź ia więcz iąłem łobie rozmyflác komu by ta pracza moia łłufznie miała być przypifana *WróbŻółt* A2, aa3; *RejPs* 53, 59; *MurzHist* M4v; Przeto co małż poczynác/ rozmyflay powoli *BielKom* C3; *GliczKsiąż* Dv; *GroicPorz* f2v; *Leop* 4.Esdr 8/28; Rozmyflayże by w twoim/ domku włzytko było/ Coćby pocźciwą łlawę/ y dzyatkam mnożyłó. *RejZwierc* 141v; Rozmyflay co małż mowić [*prepara verbum*] iákoby ćię pytano o rzeczy znákomite/ á thákże będziełż łłyszány *BibRadz Eccli* 33/4; Abowiem thák v łiebie rozmyflác [*dixit*]/ áby pierwey z nimi pokoy vczynił/ á niłzi by on z Alexándrem nań fię zmowil. *BibRadz* 1.Mach 10/4; rozmyflác łam w łobie co czynić miał iefli gonić nieprzyiaciele ktorych było czternaście tyfięcy/ połowicę tego łudu máiac czyli fie wroćić do domu. *BielKron* 365; A gdyź iednego czáfu leżąc ná łóžu rozmyflác/ á iáko wiele łudźi/ przez ołkárzenie onego łlupu łćinano. *HistRzym* 48v;

Vsłyżawfzy to wżytko mátká ich rozmyślálá to dłuĝo iefliby to iey Synowie byli. *HistRzym* 131v; *RejPos* 6, 198v, 241v, 287; Albo iefli ty rozmyŕłem ŕwoim w iedney godzinie będziefz we Włofzech/ w Węgrzech/ w Turcech/ y wżytko tám tylko ná ŕluch rozmyŕlafz co ŕie thám dzieie *RejZwierc* 147v; Nie tylko thám pátrż czo ŕtoi przed thobą/ Rozmyŕflay s czáfem czo dybie zá tobą. *RejZwierc* [213]v; Kto nie rozmyŕla co ma przypáŕć s częĝo/ Początku nigdy nie ma gruntownego. *RejZwierc* 214v; namędrŕzy czo iefzcze w pokoiu/ Rozmyŕla co ma przypáŕć w przyŕŕłym boiu. *RejZwierc* 228v; Rozmyŕflaycie wżdy czáfem ná co wam teŝ ma przyŕć *RejZwierc* [272], 236v, 237; *CzechRozm* 164; *ModrzBaz* 138; ŝe iefliby ŕie tego vchronić nie mogł/ áby iego vmyŕŕ gniewem nie miał być wzruŕzony/ ŝeby ŕie ráczey ná to przygotował y wŕtáwicznie ŕobie rozmyŕlał/ iákoby ŕie miał gniewowi ŕprzećiwić. *Phil* I; *GrabowSet* F3v; *WujNT* 2.Cor 1/17, 1.Tim 4/15; [*MurmSpicz* E3].

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia zdania głównego (1): Pátrżayŝe iż wżdy káŝdy ktho ŕie w drogę puŕći/ rozmyŕla ŕobie záwżdy pothrzeby o czymby záŕzedł/ y towarŝyŕtwa/ iákoby ná oney drodze beŕpieczeńŕtwa vżyć miał. *RejZwierc* 137.

Z przytoczeniem [w tym: przytoczenie poprzedzone słowem „mówiąc” (5)] (6): *Leop Eccle* 4/8; A gdy ie vyzryćie áno ie chwali wielka ordá ludŝi chodŝac przed nimi y zá nimi/ ták rozmyŕŕayćie w ŕercu ŕwoim [*dicite iam in mente*]/ Ciebie Pánie ŕámeĝo potrzebá chwálić. *BibRadz Bar* 6/5; *BudNT Matth* 21/25; Niektoremu bogátemu człowiekowi zrodŝiło ŕię obfićie ná grunćie iego. Y rozmyŕlał ŕam w ŕobie mowiáć: Coŝ vczynię/ gdyŝ nie mam dokáŕdbych zgromáŕdzić miał vrodŝáie moie? *WujNT Luc* 12/17, *Mar* 11/31, *Luc* 20/5.

W połączeniach szeregowych (9): O by ludzie rozmyŕlali czo maiaĝ rozmyŕlać, rozumieli czo maiaĝ rozumieć, widzieli czo ma widziano być ŕŕyŕzeli czo maiaĝ ŕŕyŕzeć, á czynili czo ma być czyniono, wewŕzemby powolnoć mieli á nigdyby ŕobie przeciwni niebyli. *Bielŝyw* 170; A te ŕłowá ktore ia teras przykázuie tobie/ będaĝ trwáć w ŕercu twoim: á będziefz ie oznaymiał y powiádał ŕynom twoim/ y będziefz rozmyŕlał (ŕam w ŕobie) ŕiedŝac w domu twoim/ gidáć w drogę/ ŕpiáć/ y wŕtáiać. *Leop Deut* 6/7, 4.*Esdr* 8/28; Pensito, Dobrze vważam/ Myŕŕę/ y Rozmyŕlam/ y to y owo przed ŕię bierzę/ Rozbieram rzecz ŕam s ŕobą. *Mącz* 288c, 333a; tedym tego nie zániechał. Nie tylko w domu ŕwym zoŕobná/ y rozmyŕlać y czytáć: y I.M. *X(iędza) K(anonika)* Wędzidłu pilnie ŕię przypátrowáć *CzechEpPORz* *3; *ReszPrz* 97; *Calep* 246a; Gdym był dŝiećiećiem/ mowiłem iáko dŝiećieĝ/ rozumiałem iáko dŝiećieĝ/ rozmyŕlałem iáko dŝiećieĝ. *WujNT* 1.Cor 13/11; [Dobrá rádeĝ wydał náŝ brát Belial/ áby był wybran z poŕŕzodká nas ieden brát ná tę poŕŕugeĝ rzeczy poŕpolitey náŕŕzey potrzebney/ á nie dłuĝo ŕię ná tho wydawáiać áni rozmyŕŕláiać/ áni dłuĝá rzecŝá koleyná wotuiáć *PostępekPrCzart* 3].

Fraza: »nie masz co rozmyŕlać« = *nie ma wyboru* (1): A tak niemáŕs czo rozmyŕliac Niemoŝe nicz ynak ŕkaŝacz *RejKup* ee2.

Zwroty: »dłuĝo rozmyŕlać« (1): [*Skanderbeg mówił do ludu:*] dłuĝom rozmyŕlał tę rzecz/ krotkiego iey dokonánia trzebá poki tyran niezwie *BielKron* 243v.

»dobrze rozmyŕlać« (2): *MurzHist* B; Pensiculo – Dobrze rozmiŕliam, rozvazam. *Calep* 772a.

»rozmyŕlać mádrze, rozumnie« = *sapienter cogitare HistAl; in sapientia meditari PolAnt* [*szyk zmienny*] (2:1): Senatorum ŕwo[im powiádał] [*Kato*] rozumnie rozmyŕflaycie, iefŕliŕci[ę ŕwą pracá

nie]czo dobrego á vżytecznego vczynili. *BielŻyw* 127; *HistAl* G8v; Błogi mążz ktory rozmyfla mądrze zacne rzeczy/ a ktory z roftropności fwey rozmawia o rzeczach świętych. *BudBib Eccli* 14/21.

»myśl [jaką] rozmyślać« (1): Ták mowi Pan Bog/ Stánie fię dnia onego wftąpi nieiákie przedfię wzięcie w ferce thwe/ á będziefz myfl złą rozmyflał [*cogitabis cogitationem malam*]. *BibRadz Ez* 38/10.

»namniej, nic nie rozmyślać [o czym]« = *nie spodziewać się* (1:1): bowiem by fię thobie wiele przeciwności mogło przydáć/ o kthorych namniey nie rozmyflałz. *HistAl* H3v; Acz też y to przydáć mogę/ iż oná otym nic przedtym niewiedziálá/ áni podobno o tym rozmyflálá/ żeby kiedy fyná bez meżá poczác y porodzić miałá *CzechRozm* 164.

»w pamięci rozmyślać« = *wspominać* (1): Záczywszy y niefmiertelność duŕze práwie zázáslá/ ieflibyfiemy áni przefzłych rzeczy wpamięci rozmyfláli/ áni przyŕzłych zdrowá porádá/ y od ftárŕzych wziętym przykłádem vprzedzáli. *StrykKron* A.

»pilnie (a. pilno), z pilnością rozmyślać« = *plurimum meditari* *HistAl* (5:2); *HistAl* E; *MurzHist* B; thedy Powod gdy iuż ma záłowác/ to thez pilnie ma rozmyflác/ áby fpráwiedliwą rzecz przeciw pozwánemu záczywał *GroicPorz* f2v; *RejPos* 6; Co pilnie rozmiŕláiác z sóbá Dawid/ bárzo ŕię cięŕzko zálował ná meżoboyce onymi ŕlowy [...] *KuczbKat* 315; thedy pilno rozmyflay á roftropnie vważay/ iáko fię maŕz w tym bez obráżenia cnoty záchowác *RejZwierc* 38v; Abych księgi te pilnie czytał: y o tym wŕzytkim *ferio*, iáko o rzeczy *magni momenti*, y pilnie rozmyflał y oney iáko wielkies y powaŕney/ płocho imo fię nie puŕzczał *CzechEpPOrz* *2.

»rozmyślać roftropnie« (1): Bo fínadź nawiętfzy rozum/ gdy kto przyŕzłe rzeczy/ Rozmyfláiác roftropnie/ záwždy ma ná pyeczy. *RejZwierc* 127.

»przez sen [o czym] rozmyślać« = *ŕnić* (1): Tedy iednego czáfu przez ŕen gdy o thym rozmyflał Anioł mu powiedziál/ [...] *BielKron* 299v.

»sobie, (sam) z sóbá, (sam) w sobie, u siebie rozmyślać« = *cogitare secum* *Mącz*, *Vulg*; *dicere*, *ratiocinari apud seipsum* *PolAnt*; *cogitare in animo*, *coniecturam facere*, *rationari*, *reputare secum*, *speculari*, *volvere secum* *Mącz*; *cogitare intra se* *Vulg* [szyk zmienny] (26:8:8:3): Począł ŕam z sóbá rozmyflác/ Iákoby też mogł żeglowác. *BierEz* L4v; *ForCnR* B2v; *WróbŻółt* A2; *RejPs* 112v, 204; *MurzHist* Fv, M4v; A thák w tych dylácyách mniefzych/ ftrony rozmyfláiác to ŕobie á pilnie vważáiác/ mogá ŕye zgodzić/ y ieden drugiemu nieco vftápic. *GroicPorz* f4; *RejWiz* 19v; Rozmyflálem ŕobie ŕtarádawne dni: y roki wieczne miałem ná pámięci. *Leop Ps* 76/6, *B4v, *Deut* 6/7, *Eccle* 4/8; *BibRadz* 1.*Mach* 10/4; *BielKron* 12v, 365; In animo cogitare, Sam w ŕobie rozmyflác. *Mącz* 59b; Coepi egomet mecum cogitare, Yálem s sóbá rozmyflác. *Mącz* [100]d, 94b, 333c, 347c, 407a, 506c; *RejPos* 6, 198v, 233v, 241v, 287, 306v, 352; *KuczbKat* 315; *RejZwierc* 137, 138v; *BudNT Matth* 21/25; Lecz gdy on ták z sóbá to rozmyflał (iáko Mátheufz dokláda) áŕci go w tym Anioł Páńŕki przez ŕen nápomioná/ żeby fię nieobawiał małżonki fwey Máryey wziác ŕobie zá żonę. *CzechRozm* 161; Z młodu fię vczá nádeťości/ zbytniey powagi/ y zuchwálftwá: pirwey poznawáiá iedwabne ŕzáty niŕ poczná mowic: dziwuia fię złotym láncuchom/ y mnoftwu czeládzi: rozmyfláiá ŕobie [*meditantur*] iefzcie z młodoŕci fpoŕob pánowánia/ y o wŕzelákies pompe *ModrzBaz* 12; Lecz co o ŕádziech náŕzych žiem mowic mam/ ták rozumiem/ że káždy zwas v ŕiebie rozmyfla. *ModrzBaz* 138; pocznie ŕobie rozmyflác fprofny y nie Chrzeŕciánŕki żywot fwoy/ poŕtępki złe fwoie. *SkarŻyw* 165; *ReszPrz*

97; *BielSen* 19; Cześnie łobie rozmyślał: kto skrzydła przyprawi; A iako gołębicę na pułczą wyprawi?
GrabowSet F3v; *WujNT Mar* 11/31, *Luc* 12/17, 20/5; *KmitaSpit* B3.

Szeregi: »rozmyślać, (i) obierać się« [szyk 1:1] (2): *KromRozm II* i3v; O tymże rozmyślał/ w tym
fię obieray [*Haec meditare, in his esto*]: aby poštěpek twoy był wżytkim iawnym. *WujNT 1.Tim* 4/15.

»rozmyślać a (i) pomnieć (a. pamiętać)« [szyk 2:2] (4): BYłmy ludzie mierni a zapamiętali/
przykłady kaźni Bożyi/ ktoręmi nás pan kłobie przywoźdźić ráczy/ tak dobrze i łtą pilnością zawżze
rozmyślali i pamiętali *MurzHist* B; Pátrząc pomni iżeś człowiek/ A rozmyślał iaki twoy wiek.
RejZwierc 236v; Nieżyczliwym rácz też dáć poćciwe vznánie/ Aby káždy rozmyślał ná fwe powołánie/
A pomniał káždy pilnie ná fwe przyśzłe czáfy *RejZwierc* [272]; Niechcąc abyłmy społkowác mieli z
nieużytecznymi vczyńkami ciemności/ owżzem żebyłmy ie strofowáli. Ná co ia pámiętáiąc/ y w tym
cześnie rozmyśláiąc: obaczyłem/ że też to mnie iednemu/ iako komu inżemu rofkazano *CzechEp* 5.

[»resumowác a rozmyślać«: Coż od miłtrza twego słychał/ álbo cos łobie nápiśał to wślytko domá
łtowárzyłmy twemy refumuy a rozmiślay [*domi ... rememorato*]. *MurmSpicz* E3.]

»rozmyślać a sobie rozbierác« (1): Gdy tedy te wślytki rzeczy ocyec z mátką/ yákoby łie godziło
opátrzy/ też rozmyślác ma/ a łoby rozbyerác co będzie myśł czynić *GliczKsiąż* Dv.

»rozmyślać, (a, et) rozważác (a. uważác)« [szyk 7:4] (11): *GroicPorz* f4; *Specular*, [...] metap.
myśłę [!] Rozmyślam a Rozważam nieco łam s łobą. *Mącz* 407a, 443c, 461c, 486b; A thu vwázay a
rozmyślay łobie/ co łobie małz ná pámięć brác/ a co rozmyślác małz s tey náuki teráznieyżey świętey.
RejPos 306v; Bo tákżeć to wślytko zá iedno poydzie/ choćbyś też czytał y namędrźze *Philozophy*/
y nazacnieyźze łpráwy onych dziwnych ludzi/ [...] wślytko to iedno iákobyś groch miothał ná łciánę/
iełłize tego nie będzieś vwázał a nie rozmyślał łobie. *RejZwierc* 14v, 38v; *Calag* 82a; *Calep* 646a,
772a.

»rozmyślać i się uczyć« (1): Nauka piękna iako łie łpráwowác mamy przypogrzebiech
Krześciáńłkich/ y co łobie ná nich rozmyślác mamy/ y czego łie z nich vczyć mamy. *RejPos* 352
marg.

W przen (15) : Zápáliło łie práwie łerce wemnie rozmyśláiąc wiákich iełt przygodach *RejPs* 59.

Frazy: »język, usta rozmyśla(ją)« = *lingua cogitat a. meditat* *Vulg* [szyk zmienny] (2:1): *WróbŻołt*
70/24; Vłtá łpráwyedliwego mądrość rozmyśláją *LubPs* K2v; Cály dzień niełpráwyedliwość ięzyk
twoy rozmyślał *Leop Ps* 51/4.

»myśli rozmyśla(ją)« (1): Bo naprzod iuż záwżdy myśli ich zniewolone bogáctwy/ pilnie łobie
rozmyśláją z wielkim vciążeniem/ iákoby wcále mogli zgromáźdźić łákome nábycia łwoie. *RejPos* 6.

»rozum rozmyśla« (1): Rozum człowieczy iełt tákowy/ im więcý co bierze przed łye/ im częściéy
co rozmyśla/ tym przełtrzeniéy łobie w ónéy rzeczy czyni/ tym więcý obacza y náyduie/ czego
przedtym nie obaczył/ nie náłazł. *GrzepGeom* B4.

»serce rozmyśla« (1): Serce człowieká rozumnego rozmyśla łkryte powieści [*cor sapientis cogitabit
parabolam*]/ a mądry záda aby go łpilnością słuchano. *BudBib Eccli* 3/30.

Zwroty: »rozmyślać w duchu« (1): rozmyślałá w duchu łwoim [*meditatus est in spiritu suo*] twárdim
przez dzień gorácości. *Leop Is* 27/8.

»w sercu (swym *a.* swoim), na sercu rozmyślać« = *ratiocinari in corde suo PolAnt* [szyk zmienny] (6:1): Tedy im rzekł Irtarzec/ páttrcie wzgorę/ á o czymkolwiek chcecie wiedzieć/ w fercách fwych rozmyflaycie [*in corde vestro revolvētis*]/ ále iáwnie nic nie mowcie *HistAl* L2v; *Versare in corde*, Ná fercu vwázác/ rozmyślác. *Mqcz* 486b; Iż człowiek rozmyfla fprawy fwoie w fercu fwoim/ ále Pan fpráwuie ięzyk iego. *RejPos* 298; Spráwiedliwy ginie/ á nie máfz tego ktoby o tym rozmyfla w fercu fwoim *RejPos* 321v, 234; A poznawfzy wnet Iezuf duchem fwym/ iż ták v siebie myflili/ rzekł im/ czemu to rozmyślacie w fercach wáfzych? *BudNT Mar* 2/8; Wiele rzeczy w fercu fwym rozmyflam: á myflac Boleię, [...] Y iefzczem fię do końcá nie námyflil, cobym Z tych dwu rzeczy miał rádniey obrác fobie *CiekPotr* 16.

a. *W powiązaniu z przeżyciem religijnym, kontemplować tajemnice wiary (165)* : Gdy tedy tam s tą naświetfłą panną przydziefs rozmyflaiątz/ na twé kolana przed Ianem klekni *OpecŻyw* 31, 35v, 49.

rozmyślac kogo, co (70): *OpecŻyw* 7v, 13, 16v, 26, 31 (10); *OpecŻywPrzedm* C3v, C4v [2 r.]; *PatKaz II* 70v; *PatKaz III* 142v; A gdy to rozmyflam wftawicznie rozmawiam fie íam naprzeciwno fobie/ á zapłonienie oblicza mego przychodzi. *WróbŻółt* 43/16, ff3v, 118/34, 70, 148; A y oni rozmyflaiąc dziwne fprawy páńfkie vczyli fie wlfey nádzieie wniem pokládác y wrofkazaniu iego *RejPs* 114, 125; Bogoflawiony ten ieft ktori fię boy páná Boga á roímiíla y cziny przikazanie iego. *SeklKat* E3v; G2; *MurzNT* A4; *BielKom* C6v; *LubPs* Bv, B4, Q3v, Z6, bb4v, bb6v, ee4v; *KrowObr* 63v, 117; *RejWiz* 121; I owísem w zakonie Pánfkim myfl y wola iego/ y będzie rozmyfla wednie iteż w nocy zakon iego. *Leop Ps* 1/2, *Ps* 118/70, *Eccli* 27/12; *HistRzym* 71v; Czo każdy ma rozmyflác przy męce Pánfkiey. *RejPos* 100 marg, 117v, 167, 306v, 333, Ooo4v; *BialKat* 223v, 231; *KuczbKat* 40 [2 r.], 50, 365 marg; *RejZwierc* 153; *CzechRozm* 1v; *KarnNap* D4v; nic nieumiaí/ iedno písmo S. rozmyflác/ á ochotną modlitwę P. Bogu czynić. *SkarŻyw* 298, 337, 511; *ReszList* 164; O co ia we wnątrz czuie/ gdy rzeczy niebiefkie rozmyflam *LatHar* 603; człęfto ná to wfpominay we dnie/ cóś poránu rozmyflaí/ ktorzy czás do nabożeńftwá pófpolicie ieft nalepfzy. *LatHar* 666, 82, 664 [2 r.], 738; *SiebRozmyfl* [A3]v, [A4], G2. Cf »rozmyślac tajemnicę«.

rozmyślac z kogo [= z czyjego tekstu] (1): Moželz ták rozmyflác z Páwłá S. *LatHar* 89.

rozmyślac na kogo, na co (3): bo telko tego to moia byía vciecha rozmyflac íobie na pana boga. *WróbŻółt* aa3, 142/5. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym*.

rozmyślac o kim, o czym (18): *OpecŻyw* 103, 168v; *PatKaz II* 19v, 35; *PatKaz III* 127v, 143; *BielŻyw* 95; *WróbŻółt* 76/13; Rozmyflay dáry Boíkye y o Pánfkiey męce. *BielKom* C6v; *KuczbKat* 295; *CzechRozm* 170v; *ModrzBaz* 75v; *LatHar* 642; *WujNT Act* 10/19; *WysKaz* 46; áby [Bóg] we mnie raczył zápczac dobre poczatki dobrého życia mégo/ á izby fię w nim rozrádowála duízá moiá y ferce moie/ rozmyflaiąc záwždy o tym dobrodzieyftwie iego/ które vczynil nád rodziem ludzkiem *SiebRozmyfl* G2v, G2v, H2.

rozmyślac przy czym [= przy jakim tekście] (1): Przy tey Ewanielij rozmyflaiątz tu/ naíladuy iego w tym tzo mozelz náwięcey/ bo chceíli s Kriítuísem krolowatz/ przykíladem Kriítuííowym máfs na tym íwiecie żytz. *OpecŻyw* 51.

rozmyślac w czym (28): W íprawiedliwoíciach twoich będę rozmyflaí *WróbŻółt* 118/16, 100/2, 1/2, Bv, 118/47, o8, 118/117, 142/5; *KromRozm II* n3v; Dayze ábych záwždy w nich [*tajemnicach*

pańskich] żył pobożny cnotliwie/ A w zakonye świętym twoim rozmyślał prawdziwie *LubPs* bb2v, aa6, bb2; *Leop Ios* 1/8; I będę rozmyślał we wślytkich śprawách twoich: y w wynálestkách twoich będę się ćwiczył. *Leop Ps* 76/13, 118/47; *BibRadz Ios* 1/8; *BudBib Ps* 77/12; *KochPs* 3, 185; *SkarŻyw* 393, 501, 527; *CzechEp* 5, 108, 112; *LatHar* 170; *WujNT przedm* 28. Cf »rozmyślać w tajemnicach«.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); zaimek pytajny (21), zaimek względny (2)] (23): *OpecŻyw* 24v, [27]v, 28 [2 r.], [34]v, 38 (13); *PatKaz III* 147; A gdzie bych się ia miał podzić przed możnością twoią y to łobie czáfem rozmyślam *RejPs* 206; Głębłfych nad się rzeczy niebaday/ a czoć Bog rofkazał to zawłse rofmyślay. *SeklKat* A5; *RejAp* 180v; Drugie rozmyślay/ co to iest zá rofkofz słuchác á pilnowác słow Páńskich *RejPos* 65v, [249]v, 269v; *RejZwierc* 174v; ROzmyślaymy dziś wierni Krześciani/ Iáko Pan Kryřtus ćierpiał zá nas rány *ArtKanc* D9; GDy rozmyślam com iest/ á vznawam ćiebie/ Widzę ćię Bogiem być/ á ćłowiekiem siebie *GrabowSet* C.

Ze zdaniem luźno nawiązanym (1): Pátrzayże á rozmyślay łobie/ á ono ták słáchetne á niewinne ciało dla ciebie wiśi ná goráćości słoneczney/ ná okrutnym drzewie rofpięte *RejPos* [105]v.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia w zdaniu nadrzędnym [na co] (1): Czytai pilno a pámiętai/ Na słowa pańskie rofmyślai. Ze on takowych niechce znać/ Ktorzy go niechcą wyśnawać. *MurzHist ktv*.

W połączeniach szeregowych (7): *WróbŻołt* 76/7; *MurzHist ktv*; *KromRozm II* n3v; *LubPs* R5; vdayże się náświęte rozmowy o Pánu swoim/ ábo rozmyślay o nim w nędznym á w obłędliwym śercu swoim/ á poruczay się mocno w opiekę iego. *RejPos* 115; *BiałKat* 231, 291.

Zwroty: »rozmyślać dobrze« (1): Rozmyślay to dobrze/ a bacź iaki przyklád daie to dóřtoyné dziećię ián święty *OpecŻyw* 31.

»rozmyślać imię Boga« = *oddawać cześć Bogu* (1): á nápiřáne są księgi pámiętki przed nim tym co się boią Bogá/ y rozmyśláią imię iego. *Leop Mal* 3/16.

»rozmyślać w myślach swoich« (1): A wźákoź nie dořyc ná tym/ ábychmy to tylko rozmyślái w myřlach swoich/ álbo tylko słowy rofpámiętywái tę świętą á niewinną śmierć tego tho Pána swoiego/ ále chciał Pan/ ábychmy skutkiem y iáwnemi śprawámi śwemi okázowái to *RejPos* 87v.

»naboźnie rozmyślać« (4): *OpecŻyw* 26; *RejPos* 117v; Ták wielkie dobrodzieyřtwá Boskie/ mař bráćie miły przy tey Świętości naboźnie rozmyślác *KarnNap* D4v; *LatHar* 642.

»pilnie rozmyślać« [szyk zmienny] (6): *OpecŻywPrzedm* C4v, *MurzNT* A3; *LubPs* Bv; *RejPos* 16, Ooo4v; Błogořłáwiony kto o tym częřto á pilnie rozmyřla/ bo řtąd prawdziwey mądrości dořtapi. *WysKaz* 46.

»sobie, z sobą rozmyślać« = *cogitare, meditari Vulg* [szyk zmienny] (25:2): *WróbŻołt* 76/13, ff3v, 118/47; *RejPs* 179, 206; *LubPs* B4, Q3v, aa6; Vpominamy teřz/ áby ludzie teřřto dobrodzieyřtwo mękę y śmierć Pána Iezu Kryřtá/ łobie rozmyřlái *KrowObr* 63v; *RejWiz* 121; *Leop Ps* 118/47, 70; tamże długo y wiele s sobą rozmyřláić [...] na ořtatek odrzućiwřzy roskofzy drogę/ cznyty się rozmiłował. *KwiatKsiąź* F2; *SarnUzn* D4; *RejAp* 180v; Co řzyrzey zrozumiemy z Ewányeliey świętey/ gdy ią łobie naboźnie rozmyřlác będyemy *RejPos* 117v, [105]v, 269v, 306v [2 r.], 333, Ooo4v; *KuczbKat* 40; Tákże czyćáić ono mieyřce wřzytko łobie rozmyřlał co to są zá dziwy w tych řádziech Páńskich y w tych niepořćignionych nigdy drogach iego. *RejZwierc* 174v, 153; Przetoź ia/ ták wielkie

y ták poważne powieści y rozmowy/ częŝto z łobą rozmyŝláiąc: obaczyłem nie máłą niebeŝpieczność/ w tym zawodzie wezwánia moiego niebieŝkiego. *CzechRozm* 1v; *CzechEp* 108.

»rozmyŝlać tajemnicę, w tajemnicach« = *in adinventionibus exerceri Vulg* (2:1): Też iako rano wŝtawał na modlitwy rozmyŝláiąc tajemnice wcielenia bożego *WróbŻółt* aa2v; Rozmyŝlałem w noci w ŝerczu moim/ rozmyŝlałem y badałem y oczyŝciałem ducha mego. (*koment*) Rozmyŝlałem [*Ps* 76/6], Czuzł thę tajemnicę wcielenia Bożego. *WróbŻółt* aa3v, 76/13.

Szeregi: »czytać i rozmyŝlać« (1): Twoia tedy rzecz ieŝt abyŝ łám łobie leniŝtwem nieŝzkodził/ ale łowo pańłkie pilnie czytał i rozmyŝlał *MurzNT* A4. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»(i) patrzcć (*a. patrzacć, a. upatrowacć, a. przypatrowacć się*) a (i) rozmyŝlać« [*szyk 3:1*] (4): *OpecŻyw* 40; tu ŝie przypátruy á rozmyŝlay łobie/ kto to ieŝt á iáki to ieŝt co to ŝpráwiłá ŝwięta wielmożność iego. *RejAp* 180v; *RejPos* [105]v; Boć dla tego Pan Bog oczy wynioŝłe dał/ ábyŝ nie tylko łobie ná pięty pátrzył/ ále iżbyŝ y vpátrował/ y rozmyŝlał łobie przyŝłe y przeminęłe rzeczy. *RejZwierc* 153.

»rozmyŝlać albo rozmawiać« (1): Bo niemaŝ lepŝłé pomocy anij lékarłtwa w takowych rzeczách/ iako rozmyŝláiątz albo rozmáwiaiątz o milym bodze. *OpecŻyw* 168v.

»rozmyŝlać albo rozpamiętywać« (1): *RejPos* 87vcf »rozmyŝlać w myŝłach swoich«.

»w serce brać i rozmyŝlać« (1): Matuchna iego milá to wŝłytko w ŝerce brala/ y nábożnie rozmyŝlala. *OpecŻyw* 26.

»ŝpiewać i rozmyŝlać« (1): *Pfallam et intelligam in via immaculata, quando venies ad me.* Będę ŝpiewał á będę rozmyŝlał w drodze nie pokaloney *WróbŻółt* 100/2.

»rozmyŝlać a uczyć się« (1): á ku chwale ŝwiętey iey [*Maryi*] będyełz też to łobie rozmyŝlał w ŝercu ŝwoim/ á vczył ŝie tego/ dawáiąc Pánu Bogu chwałę s tych ŝwiętych ŝpraw á poŝtepkow iey *RejPos* 306v.

»rozmyŝlać a (i) uważać (*a. rozważać*)« [*szyk 2:2*] (4): Bo pátrzay á pomyŝł łobie ná to pilno/ [...] co to ieŝt zá pociechá/ páracć ŝie łowem Páńłkim/ vczyć ŝie go/ dopythawácć ŝie o nim/ á pilnie ie rozważać á rozmyŝlać w ŝercu ŝwoim. *RejPos* 167, 333; *KuczłKat* 40; *WujJud* 226.

»wiedzieć a rozmyŝlać« (1): á gdzie mowi/ wiedzze á rozmyŝlay łobie w ŝerczu/ támci doraża náłżych wnątrznóŝci *SarnUzn* D4.

»rozmyŝlać, wyŝławiać« (1): gdzie ludzie iáko záchwyceni dobrodziejŝtwá Páńłkie rozmyŝláią/ wyŝławiaia *ReszList* 164.

»wyznawać i rozmyŝlać« (1): I kędy ŝą tákowi ludzie/ ktorzyby ŝie Obrázom Boŝkim/ iego ręką ŝtworzonym dziwowáli? y pátrzacć ná nie/ moc/ chwałę/ miłofierdzie/ y dobrodziejŝtwo iego wyznawali y rozmyŝlái? *KrowObr* 117.

W przen (18) : *OpecŻyw* 28; Podnoŝilem bárzo ráno oczy ŝwe s pilnoŝcyą/ By twoy zakon rozmyŝlály s ŝłczyrą vprzeymoŝcyą *LubPs* bb6v, bb2.

Frazy: »rozmyŝla dusza« (1): IAKo ŝą rozmáitych roŝkoŝly przybytki páłacow twoych náłz miły pánie ilekroć to rozmyŝla duŝłá má práwie od pámięci odchodzi ráduiacć ŝie themu ieŝliże iey też kiedy przydzie ku niem doŝtepić. *RejPs* 125.

»pamięć rozmyŝla« (1): niech y pámięć moiá/ o tobie y o rzeczách twych/ y czynách rękú twych/ ktorych kłztałtu nigdy żaden nie potráfi/ nábożnie y częŝto rozmyŝla. *LatHar* 642.

Zwrot: »rozmyślać w sercu, z serca, sercem, na sercu« = *cogitare in corde Vulg, PolAnt; meditari cum corde Vulg; mente volutare Modrz* [szyk zmienny] (10:1:1:1): *OpecŻywPrzedm* C3; Sługa Boży tak wielce na grzech ma pamiętać aby w sercu swym wtawicznie rozmyślał y przed bogiem wyznawał *WróbŻółt* K6v, 76/7; *ACh* yák fą błogofławieni [...] Ktorzy zawždy rozmyślają s sercá vprzeyeego/ Swyádectwá wyerney náuki Pána Bogá swego. *LubPs* aa4v; á słowá iego będą rozmyślác ná sercach swoich. *Leop Eccli* 21/20; Rozmyślałem w sercu swym/ ábych wiedział/ y wybadał się/ á znalazł mądrość y dowcip/ ábych theż wiedział złość szaleńctwá y głupstwo błędu. *BibRadz Eccli* 7/26; *SarnUzn* D4; *RejPos* 115, 167, 306v, 333; Kto w sercu swoim rozmyśla drogi iey [mądrości]/ á táiemnice iey rozeznawa *BudBib Eccli* 14/22; Ale między wśzytkiemi rzeczami naywięcey godzi się/ áby my/ ktorzi iestelmy niebiefką náuką nápoiemi/ rozmyślálifmy w sercu przykazanie mistrzá náłzego *ModrzBaz* 77v.

b. Uświadamiać sobie, zdawać sobie sprawę, nabierać przekonania, sądzić, być zdania (41): A mogli iey mowitz iako niéktorzy téż nábożni doktorowie rozmyślają. O matuchno moia námileyfía/ [...] iuz rychlo s tobą sie rozłączę *OpecŻyw* [79].

rozmyślać z czego (3): Co sobie ku náuce s tey s. Ewányeliey rozmyślác mamy. *RejPos* 65v; A thu vwážay á rozmyślay sobie/ co sobie maż ná pámięć brác/ á co rozmyślác maż s tey náuki teráznieyfzey świętey. *RejPos* 306v, [137].

rozmyślać co (20): Mufiemy zápomnieć wśzythkich náłzych rzeczy ábychmy thym lepiej wezwáne náłze niebiefskie rozmyśláli. *BibRadz* II 44c marg; *RejPos* 65v, [137], 207 [2 r.], 228v, 306v; *KuczbKat* 380 [2 r.]; A tak niech y to wielcy Pánowie rozmyślają ktorzi mnogim ludziom rofkázią: niech się o to pilno stáraią/ áby synowie ich byli dobrze wychowani *ModrzBaz* 47. Cf *rozmyślać co w czym; Ze zdaniem dopełnieniowym; Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym*.

rozmyślać co w czym (2): Co w tey Ewányeliey obaczác y rozmyślác mamy. *RejPos* 207; W tym słowie Oycze/ co mają Chrześcíanie rozmyślác. *KuczbKat* 380 marg.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: to (7), o tem (1); iż(e), że (19), jako [= że] (7), zaimek pytajny (3)] (29): *OpecŻyw* 24v, 40; A będę fławił imyę twe s czyfłym swym funnyenim/ Rozmyślając też to sobye w swey nędzney krewkości/ Ze ty mnye záchowác raczyfż w twey spráwiedliwosci *LubPs* bb4v; *GroicPorz* cv; *KrowObr* 200; *Leop 1.Mach* 2/61; *RejZwierz* 136v; *RejAp* 40; Drugie rozmyślaj/ tak iáko fłyfzyfż/ iákcie iest miłofierdzye Pána tego/ iż dobrowolnie á bez wízech przyczyn tu sie opowieda z miłofierdziem swoim. *RejPos* [249]v, 34, 65v, [105]v, [137], 191, 228v; *KuczbKat* 65, 380, 410; *RejZwierz* 14v, 236v; *BudBib Sap* 8/17, 2.Mach 9/23; *BiałKaz* C2; Ale godzi się áby káždy Sláhcic o tem sobie rozmyślał/ iż nie tak dálece narodowi iego Rzeczpólpolita vrzędy dawa/ iáko narodu iego cnoćie *ModrzBaz* [41]; niechayby to v siebie rozmyśláli [recogitent]/ iż w tak wielkiey liczbie ludzi beneficjami kościelnymi ozdobionych/ żaden nie był v nas/ ktorzyby chciał ná concilium być *ModrzBaz* 132v, 13v, 45v, 52v, 135v.

Ze zdaniem luźno nawiązanym (1): także też ty rozmyślaj sam wfobie/ iáko defzcz przewysza kropki/ á ogień dym/ tákcí więczfza miárá/ ktora prześfżá. *BudBib 4.Esdr* 4/48.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do przydawki w zdaniu nadrzędnym (1): rozmyślaj tę sprawę Pana twego/ a wiarę ludzi mało załężonych/ iż oni ni do kogo nie inego nie vciekali/ iedno do łamego iego. *RejPos* 207.

Zwroty: »pilnie rozmyślać« (2): *GroicPorz* cv; iż gdy pilnie rozmyślaią/ że cokolwiek maia/ tego z łalki y z dāru Duchā S. doftali/ tedy poczynaiā łami o łobie łkromnie y pokornie rozumieć *KuczbKat* 65.

»sobie, (sam) w sobie, u siebie rozmyślać« = *cogitare sibi a. apud se, considerare PolAnt; recogitare Modrz* [szyk zmienny] (18:3:1): *LubPs* bb4v; *KrowObr* 200; *Leop* 1.*Mach* 2/61; Iżem rozmyślał łam w łobie [*dixi*]/ że tu nā tym mieyfcu nie małz boiāżni Bożey ā iżby mię tu pewnie zābito dla żony moiey. *BibRadz Gen* 20/11; A tu łobie rozmyślaj iāko tho ieft Pan łtrāżliwy ładzāc nas zā złości nālze s tego łrogiego māyefłatu łwego. *RejAp* 40; *RejPos* 65v, [105]v, [137], 194, 228v [2 r.], 306v; *KuczbKat* 380; *RejZwierc* 14; *BudBib* 4.*Esdr* 4/48, *Sap* 8/17, 2.*Mach* 9/23; Niech w łobie rozmyślaiā/ że prawa cześć ā vczciwość/ nie zależy w zacności rodzāiu/ nie w bogāctwāch/ nie w mnoŃtwie ābo okazāłości sług/ [...] āle w tych cnotāch/ ktore włāśnie dobrym przynależā *ModrzBaz* 13v, [41], 45v, 52v, 132v, 135v.

Szeregi: »baczyć (a. obaczać) i (a) rozmyślać« (2): *WOyt* y kāżdy inny *Sędzia*/ gdy łyedzi nā łądzie/ to ma naprzod bāczyć/ ā pilnie rozmyślāć/ iże nā *Stolcu* Bożym łyedzi/ āby dobrze [y łpraw]iedliwie ładził/ tāk bogātego iāko vbogiego *GroicPorz* cv; *RejPos* 207.

»rozmyślać a mieć przed oczyma« (1): *RozmiŃlay* nād to ā miey to przed oczyma zāwżdy/ żeś tu przychodziēn y pielgrzym *BiałKaz* C2.

»pomnieć (a. na pamięć brać) a (i) rozmyślać« (3): A tu napirwey pomnieć ā rozmyślāć małz/ iż co nie kolwiek dzyāło w łtārym zakonie/ to nie wŃzytko działo dziwnā łprawā Pānłkā *RejPos* 34, 306v; Co pomniāc y rozmyślaiāc/ obaczay przy tym/ z iākā zāsię pilnoścā y z iākim nābożeńŃtwem modlić sie małz. *KuczbKat* 380.

»rozbierać a rozmyślać« (1): A tākże rozbieraycie ā rozmyŃlaycie łobie [*cogitate*] poczāwłfy od Narodow/ po wŃzyłtkich Narodziech: iż wŃzyłcy ktorzy w Pānie Bodze duffaiā/ nie bywaiā łłābemi. *Leop* 1.*Mach* 2/61.

»rozczytać i rozmyślać« (1): I co ia tām inŃzego tziņiē/ kiedy tę łwiātość według iego vftāwy przyimuiē/ iedno rołtzytam y rozmyŃlam łobie iż kryłtułowe ciāło było nā krzyżu zā mię zawieŃzone *KrowObr* 200.

»rozeznawać i rozmyślać« (1): ābyś tu vmiał rozeznawāć y rozmyŃlāć/ iż żadna prawdā nie ieft nā łwiece/ oprócz łłowā Pānłkiego. *RejPos* 65v.

»uczyć się i rozmyślać« (1): Czego nie tu vczyć/ y co łobie rozmyŃlāć/ mamy. *RejPos* 228v.

»rozmyślać i uważać« (1): To v łiebie rozmyŃlaiāc/ y zwielkā pilnoścā vważaiāc [*cogitans apud me et commemorans*] iłz gdy łię łpowinowāciemy zmadroścā/ łtawamy łię nieŃmiertelnemi. *BudBib Sap* 8/17.

Synonimy: *rozbaczać, rozbaczać się, rozbierać, rozejmować, rozeznawać, rozprawować się, roztrząsać, rozważać.*

Formacje współrdzenne cf **MYŚLIĆ**.

Cf **ROZMYŚLANIE**

KW, RS, (KO)